

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อประเทศไทยซึ่งปกครองในระบอบประชาธิปไตยด้วยระบบรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีที่มาจากการเลือกตั้ง¹ ของประชาชนโดยตรงให้เข้าไปทำหน้าที่ในสภาผู้แทนราษฎร² เป็นผู้แทนของประชาชน³ตามหลักประชาธิปไตยโดยทางผู้แทน⁴ ทำหน้าที่ใช้อำนาจสูงสุดในการบริหารปกครองประเทศ หรือที่เรียกว่า “อำนาจอธิปไตย” แทนประชาชน ผู้เป็นเจ้าของอำนาจ⁵ โดยมีภารกิจหลักในการใช้อำนาจนิติบัญญัติและฝ่ายที่มีเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นผู้จัดตั้งคณะรัฐมนตรีเข้าทำหน้าที่ใช้อำนาจฝ่ายบริหาร

¹“เลือกตั้ง” เป็นคำกริยา หมายถึง เลือกสรรบุคคลให้เป็นผู้แทนหรือให้ดำรงตำแหน่งด้วยการออกเสียงลงคะแนน เช่น เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เลือกตั้งกรรมการ; ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คส์, 2546), หน้า 1038.

²สภาผู้แทนราษฎรเป็นส่วนหนึ่งของรัฐสภา ซึ่งประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา.

³มานิตย์ จุมปา, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2545), หน้า 18.

⁴บรรเจิด สิงคะเนติ, หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2547), หน้า 22.

⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 20.

ดังนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงต้องเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารปกครองประเทศแทนประชาชน จะต้องมีความตั้งใจจริง มีความจริงใจ ความพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชน มีคุณสมบัติ คุณธรรม และความรู้ความสามารถที่เหมาะสม กล่าวคือ เป็นผู้ที่จะสามารถทำหน้าที่ในการใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชนได้อย่างสมบูรณ์

ด้วยเหตุผลความสำคัญของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนี้เอง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2540 อันเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการบริหารปกครองประเทศ จึงได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไว้ใน มาตรา 107 และ มาตรา 109 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมครั้งล่าสุดโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543¹ มาตรา 29 ได้กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง มาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้ผู้สมัครยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง และในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กำหนดให้ผู้ดำเนินการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัคร และสอบสวนว่าผู้สมัครมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ ให้เสร็จสิ้นภายใน 7 วันนับแต่วันปิดการรับสมัคร ถ้าผู้สมัครมีสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งได้ ก็ให้ประกาศการรับสมัครไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ตามที่กฎหมายกำหนด

ในกรณีที่ผู้สมัครผู้ใดไม่มีชื่อเป็นผู้สมัครในประกาศของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดังกล่าว ผู้สมัครผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาให้วินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครได้ภายใน 7 วันนับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

¹ซึ่งต่อไปในวิทยานิพนธ์นี้ เรียกว่า “พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งฯ”.

ซึ่งในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัย ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรมและให้เสร็จก่อนวันเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน¹

ก่อนวันเลือกตั้ง ถ้าปรากฏหลักฐานว่า ผู้สมัครผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยเร็ว ถ้าเห็นว่าผู้สมัครผู้นั้นขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยให้เพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครนั้น ซึ่งในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัย ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรมโดยเมื่อถึงวันเลือกตั้ง ถ้าปรากฏว่าไม่มีการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาดังกล่าว หรือมีการยื่นคำร้องแล้วแต่ศาลฎีกายังไม่มีคำวินิจฉัย ให้การพิจารณาเป็นอันยุติและให้ดำเนินการเลือกตั้งไปตามประกาศการรับสมัครที่มีผลอยู่ในวันเลือกตั้ง²

เห็นได้ว่า กฎหมายกำหนดให้คดีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีมูลเหตุจากการใช้อำนาจอธิปไตยของผู้ดำเนินการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอยู่ในอำนาจการพิจารณาและวินิจฉัยของศาลฎีกา ภายในระยะเวลาอันมีจำกัดเพียงช่วงหลังจากที่ผู้ดำเนินการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นจนกระทั่งก่อนถึงวันเลือกตั้งเท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม กฎหมายจึงกำหนดให้ประธานศาลฎีกา มีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาและวินิจฉัยคดีดังกล่าวได้โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในการนี้ ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจึงออก “ข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คุณสมบัติ และลักษณะ

¹พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งฯ มาตรา 34.

²เรื่องเดียวกัน, มาตรา 34/1.

ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2547”¹ ซึ่งถือได้ว่าเป็นหลักกฎหมายวิธีพิจารณาคดี สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในศาลฎีกา

กฎหมายกำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งใน 2 กรณี ดังนี้

กรณีแรก คือ คดีขอให้วินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เป็นกรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งผู้ใดไม่มีชื่อเป็นผู้สมัคร ในประกาศของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ผู้สมัครผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาให้วินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร และ

กรณีที่สอง คือ คดีขอให้เพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้ง เป็นกรณีก่อนวันเลือกตั้ง ถ้าผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเห็นว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยให้เพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครนั้น

กรณีแรกเป็นกรณีที่ฝ่ายรัฐ คือ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ใช้อำนาจรัฐตามกฎหมายในการตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้สมัคร และเป็นการตัดโอกาสของประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้นในการเลือกผู้สมัครดังกล่าวให้เป็นตัวแทนของตน ส่วนกรณีหลังเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การใช้อำนาจรัฐของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งในการเพิกถอนการประกาศรับสมัคร ต้องได้รับการตรวจสอบโดยศาลฎีกาเสียก่อน ทั้งสองกรณีเป็นการกระทำของฝ่ายรัฐที่กระทบต่อสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้สมัครและเชื่อมโยงไปถึงสิทธิของประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้นที่จะถูกตัด โอกาสในการเลือกผู้สมัครนั้นเป็นตัวแทนของตน มีข้อพิจารณาว่าคดีดังกล่าวทั้งสองกรณีนี้มีลักษณะเป็น คดีแพ่งหรือคดีปกครอง

¹ซึ่งต่อไปในวิทยานิพนธ์นี้ เรียกว่า “ข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งฯ”.

เห็นได้ว่า คดีทั้งสองกรณีดังกล่าวมีมูลเหตุจากการใช้อำนาจของฝ่ายรัฐ คือ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ซึ่งสามารถใช้อำนาจฝ่ายเดียวโดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้น เป็นการใช้อำนาจรัฐที่มีเอกสิทธิ์เหนือผู้สมัครและประชาชนอันมีลักษณะเป็นข้อพิพาทที่คู่กรณีมีความไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งระยะเวลาในการพิจารณาและวินิจฉัยคดีมีอยู่อย่างจำกัด และกฎหมายต้องการให้การพิจารณาและวินิจฉัยคดีดังกล่าวของศาลฎีกาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม

แต่ในคดีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเนื่องมาจากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 ที่ผ่านมา พบว่า การพิจารณาและวินิจฉัยคดีดังกล่าวของศาลฎีกามีข้อสังเกตบางประการ กล่าวคือ

การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาลฎีกานั้น ส่วนใหญ่มาจากการนำเสนอโดยคู่ความศาลไม่ได้ใช้อำนาจในการเรียกพยานหลักฐานมาสืบเอง ทำให้เกิดปัญหาต่อการอำนวยความสะดวกและการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เพราะเหตุที่คู่กรณีมีความไม่เท่าเทียมกัน คู่ความฝ่ายผู้สมัครย่อมอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบฝ่ายผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง โดยเฉพาะในด้านการจัดหาพยานหลักฐาน ความรู้ ความเข้าใจในระบบ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ และอำนาจหรือการประสานงานกับหน่วยงานราชการ โดยผู้สมัครมักจะใช้พยานหลักฐานเท่าที่ตนมีอยู่ เมื่อศาลไม่ได้ใช้อำนาจในการเรียกพยานหลักฐานมาสืบเองตั้งแต่ต้น จึงเกิดปัญหาว่า ในบางกรณีต้องมีการเลื่อนคดีเนื่องจากพยานหลักฐานที่ผู้สมัครนำมายื่นต่อศาลยังไม่ทำให้ศาลได้รับข้อเท็จจริงเพียงพอต่อการวินิจฉัยคดี จึงเลื่อนคดีเพื่อให้คู่ความจัดหาพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาลเพิ่มเติม

นอกจากนี้ ในบางกรณีศาลฎีกาวินิจฉัยโดยอ้างว่าไม่ปรากฏข้อเท็จจริงบางประการ และได้วินิจฉัยเป็นไปในทางคัดสิทธิของผู้สมัคร¹ เกิดผลกระทบต่อสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครฯ และกระทบต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน แต่หากภายหลังจากที่ศาลฎีกามีคำวินิจฉัยและมีการเลือกตั้งแล้วปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้สมัครฯ นั้นมิได้ขาดคุณสมบัติดังเช่นที่ศาลฎีกาวินิจฉัย จึงมีข้อพิจารณาว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล

¹ คำสั่งศาลฎีกาที่ 538/2548.

ฎีกาจะต้องได้รับข้อเท็จจริงที่ครบถ้วนจนเป็นที่ยุติก่อนที่จะมีการวินิจฉัยที่เป็นไปในทางตัดสินคดีดังกล่าวหรือไม่

ในส่วนของการดำเนินกระบวนการพิจารณานั้น คู่ความต้องมา ณ ที่ทำการศาลจังหวัด หรือศาลแพ่งที่เขตเลือกตั้งอยู่ในเขตอำนาจ 1-2 ครั้ง คือ ในวันยื่นคำร้อง วันยื่นคำคัดค้าน และวันนัดพร้อม และต้องมาศาลฎีกาอย่างน้อย 1 ครั้ง ในวันนัดพิจารณาซึ่งอาจกระทำเสร็จภายในวันเดียวหรือกว่านั้น โดยการสืบพยานหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาจะต้องกระทำในห้องพิจารณาโดยผู้พิพากษาศาลฎีกาครบองค์คณะ ซึ่งปรากฏว่าในบางกรณีต้องมีการเลื่อนคดีหรือการสืบพยานบุคคลหลายปาก ขึ้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้การดำเนินกระบวนการพิจารณามีความยุ่งยากเป็นภาระแก่คู่ความ ศาล และผู้ที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดความล่าช้า ไม่เหมาะสมกับระยะเวลาในการพิจารณาและวินิจฉัยคดีอันมีจำกัด ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม และอาจกระทบต่อความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อเท็จจริงหรือความละเอียดรอบคอบในการพิจารณาและวินิจฉัยคดีของศาล

ผู้เขียนเห็นว่า เพื่อให้การพิจารณาและวินิจฉัยคดีดังกล่าวของศาลฎีกาตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาและวินิจฉัยคดีสมัครรับเลือกตั้งฯ มีความสอดคล้องกับสภาพหรือลักษณะของคดี และระยะเวลาในการพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการอำนวยความสะดวกหรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงมีสิ่งสมควรได้รับการศึกษา โดยอาจพิจารณาศึกษาเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1.1 คดีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในศาลฎีกามีลักษณะเป็นคดีประเภทใด และควรใช้วิธีพิจารณาคดีในลักษณะใด เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะคดี

1.2 การแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีดังกล่าวของศาลฎีกามีภาระอยู่ที่คู่ความ ทำให้เกิดความเสียเปรียบแก่ฝ่ายผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและศาลอาจไม่ได้รับข้อเท็จจริงอย่างครบถ้วนเพียงพอ เป็นที่ยุติ หรือมากที่สุดเพื่อใช้ในการพิจารณาและวินิจฉัยคดี

1.3 การวินิจฉัยคดีที่เป็นไปในทางตัดสินคดีสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้สมัครและตัดโอกาสของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่จะเลือกผู้สมัครนั้นเป็น

ผู้แทนของตน โดยที่ศาลอาจยังไม่ได้รับข้อเท็จจริงที่ครบถ้วนเป็นที่ยุติ กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

1.4 ขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณามีความยุ่งยาก ทำให้การพิจารณาและวินิจฉัยคดีล่าช้า ก่อให้เกิดภาระแก่คู่ความ ศาล และผู้ที่เกี่ยวข้องมากเกินไปจนสมควร กระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินกระบวนการพิจารณาซึ่งกฎหมายมีเจตนารมณ์ให้เป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม

ดังนั้น ผู้เขียนจึงได้ศึกษาถึงลักษณะของคดี หลักกฎหมายวิธีพิจารณาคดีโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริงและขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีดังกล่าว โดยศึกษาจากทฤษฎีกฎหมาย และเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายวิธีพิจารณาคดีของต่างประเทศในคดีที่คู่พิพาทฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจอรัฐ หลักกฎหมายวิธีพิจารณาคดีของศาลปกครองไทย รวมทั้งหลักกฎหมายวิธีพิจารณาคดีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในศาลฎีกา เพื่อให้ทราบถึงลักษณะของคดี หลักกฎหมายวิธีพิจารณาคดีโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริงและขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีที่มีความเหมาะสมกับการพิจารณาและวินิจฉัยคดีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในศาลฎีกา อันจะทำให้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งฯ และทำให้ศาลฎีกาสามารถอำนวยความสะดวกหรือคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาถึงลักษณะของคดีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในศาลฎีกาและหลักกฎหมายวิธีพิจารณาคดีดังกล่าว

2.2 เพื่อศึกษาถึงปัญหาการแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีดังกล่าวของศาลฎีกา

2.3 เพื่อศึกษาถึงปัญหาขอบเขตของข้อเท็จจริงแห่งคดีที่ศาลจะนำมาใช้ในการวินิจฉัยในทางที่เป็นการตัดสินสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้สมัคร และตัดโอกาสของประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้น

2.4 เพื่อศึกษาถึงปัญหาที่เกิดจากขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาและวินิจฉัยคดีดังกล่าว

2.5 เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการพิจารณาและวินิจฉัยคดีดังกล่าว

3. สมมติฐานของการศึกษา

การพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในศาลฎีกามีกรอบระยะเวลาที่จำกัด และการดำเนินกระบวนการพิจารณายังไม่เรียบง่ายเท่าที่ควร ศาลจึงอาจไม่ได้รับพยานหลักฐานที่ทำให้ข้อเท็จจริงเป็นที่ปรากฏชัดก่อนการวินิจฉัยคดี กระทั่งต่อสิทธิสมัครรับเลือกตั้งอันเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญของผู้สมัคร การปรับวิธีดำเนินกระบวนการพิจารณาให้มีความเรียบง่าย และขยายกรอบระยะเวลาในการพิจารณาและวินิจฉัยคดี โดยให้ศาลใช้อำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงในทันทีที่มีการยื่นคำร้อง ศาลจะได้รับพยานหลักฐานที่ทำให้ข้อเท็จจริงเป็นที่ปรากฏชัดก่อนการวินิจฉัยคดี ทำให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรมสมดังเจตนารมณ์ของกฎหมาย

4. ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้ มุ่งศึกษาถึงแนวคิดและหลักกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในการสมัครรับเลือกตั้ง หลักกฎหมายวิธีพิจารณาคดีปกครองเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริงและขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาทั้งของต่างประเทศและประเทศไทย เพื่อเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายวิธีพิจารณาคดีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในศาลฎีกา

โดยทำการศึกษาจากข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร

รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2547 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 34 วรรคสอง และมาตรา 34/1 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ทั้งนี้ โดยศึกษากรณีคดีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเนื่องมาจากการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548

5. วิธีดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์นี้ ทำการศึกษาโดยวิจัยเอกสาร (documentary research) มุ่งเน้นการวิเคราะห์ข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2547 และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบถึงลักษณะของคดีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในศาลฎีกา และหลักกฎหมายวิธีพิจารณาคดีที่มีความเหมาะสมกับลักษณะของคดี

6.2 ทำให้ทราบถึงการแสวงหาข้อเท็จจริงที่มีความเหมาะสมกับลักษณะและระยะเวลาในการพิจารณาและวินิจฉัยคดี

6.3 ทำให้ทราบถึงขอบเขตของข้อเท็จจริงแห่งคดีที่ศาลจะนำมาใช้ในการวินิจฉัยในทางที่เป็นการตัดสินคดีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้สมัครและตัดโอกาสของประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้น

6.4 ทำให้ทราบถึงขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่มีความเหมาะสมกับลักษณะและระยะเวลาในการพิจารณาและวินิจฉัยคดี

6.5 ทำให้ทราบถึงแนวทางที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการพิจารณาและวินิจฉัยคดี